

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul prezentului proiect de act normativ

Lege pentru stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2023/1543 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și ordinele europene de păstrare a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepselor privative de libertate în urma unor proceduri penale

Secțiunea a 2 – a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

În prezent, criminalitatea informatică a devenit una dintre cele mai complexe și răspândite amenințări, subminând încrederea în sistemele digitale și punând în pericol securitatea națională și a cetățenilor, având totodată și repercusiuni economice grave.

Pe măsură ce această formă de infracționalitate devine din ce în ce mai complexă, legiuitorii naționali și europeni au fost puși în fața necesității de a elabora instrumente juridice care să eficientizeze răspunsul autorităților judiciare și care să consolideze capacitatea de aplicare a legii în procesele penale care necesită obținerea de probe electronice (într-o estimare a Comisiei Europene publicată în ProtectEU – noua Strategie de Securitate Internă a UE, 85% din anchetele penale la nivel UE necesită obținerea unor astfel de date).

În contextul evaluării efectuate de EMPACT (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats) aferentă perioadei 2022 – 2025, publicată de Europol, combaterea infracționalității informatice reprezintă un domeniu prioritar de acțiune pentru Uniunea Europeană. De asemenea, conform aceluiași document, criminalitatea informatică acționează ca facilitator pentru săvârșirea altor infracțiuni, în special din sfera criminalității organizate, încălcării drepturilor de proprietate intelectuală, traficului de droguri, traficului de persoane, terorismului și extremismului.

În prezent, pentru obținerea probelor electronice din alte state, în cadrul procedurilor penale, este necesară recurgerea la diverse forme de asistență judiciară internațională în materie penală.

Astfel, la nivel național, asistența judiciară internațională în această materie este reglementată prin Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care se completează cu prevederile Codului de procedură penală.

De asemenea, cadrul juridic internațional actual include multiple instrumente de cooperare internațională pentru colectarea transfrontalieră de probe electronice. Printre aceste instrumente se numără:

- Directiva 2014/41/UE privind ordinul european de anchetă în materie penală;

- Convenția europeană de asistență reciprocă în materie penală între statele membre ale Uniunii Europene;
- Regulamentul (UE) 2018/1727 din 14 noiembrie 2018 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Justiție Penală (Eurojust);
- Regulamentul (UE) 2016/794 din 11 mai 2016 privind Agenția Uniunii Europene pentru Cooperare în Materie de Aplicare a Legii (Europol);
- Decizia-cadru 2002/465/JAI din 13 iunie 2002 a Consiliului privind echipele comune de anchetă;
- Acorduri bilaterale între Uniune și state terțe, cum ar fi acordurile de asistență judiciară reciprocă în vigoare cu SUA;
- Convenția Consiliului Europei privind criminalitatea cibernetică (Convenția de la Budapesta).

Cu toate acestea, utilizarea formelor de cooperare judiciară implică formalități procedurale și implicit parcurgerea unei perioade de timp în cursul căreia există riscul dispariției sau alterării probelor, în contextul în care autoritățile judiciare trebuie să fie în măsură să identifice, să conserve și să obțină datele informatice cu maximă celeritate. Nu mai puțin, diferențele dintre sistemele juridice ale statelor membre pot conduce la dificultăți de executare, întâzieri sau chiar refuzuri de păstrare sau transmitere a datelor informatice.

Unele instrumentele de asistență judiciară reciprocă disponibile, deși vizează combaterea criminalității informatice, au fost fie adoptate înainte de utilizarea pe scară largă a unor tehnologii avansate (de exemplu, Convenția de la Budapesta), fie – deși abordează accesul transfrontalier la probe în cadrul procedurilor penale – nu includ norme specifice privind datele informatice.

Mai mult, în ceea ce privește cooperarea directă a autorităților judiciare cu furnizorii de servicii, în prezent aceasta poate avea loc pe bază voluntară, fiind posibilă numai atunci când cadrul legislativ permite acest lucru și nu există restricții sau limitări privind acțiunile furnizorilor de servicii.

Cu toate acestea, natura voluntară înseamnă că divulgarea ar fi în întregime la discreția unui furnizor de servicii și că, pentru autoritatea de aplicare a legii, nu ar exista nicio previzibilitate.

Astfel, furnizorul de servicii ar putea furniza datele necesare, le-ar putea furniza doar parțial și, de asemenea, ar putea decide când să divulge datele. Furnizorul de servicii ar putea, de asemenea, să notifice persoana vizată și, prin urmare, să provoace prejudicii sau să pună în pericol ancheta în curs. Cooperarea voluntară înseamnă, de asemenea, că, deși este posibil să se trimită solicitarea sau ordinul către un furnizor de servicii, nu există mijloace coercitive de a o pune în executare.

La data de 18 august 2023, a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2023/1543 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și ordinele europene de păstrare a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepselor privative de libertate în urma unor proceduri penale (în continuare Regulamentul). Regulamentul va deveni începând cu data de 18 august 2026.

Actul normativ sus-menționat face parte din pachetul e-evidence, alături de Directiva (UE) 2023/1544 a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2023 de stabilire a unor norme armonizate privind desemnarea sediilor desemnate și numirea reprezentanților legali în scopul obținerii de probe electronice în cadrul procedurilor penale.

Noile reguli urmăresc să ofere autorităților judiciare naționale modalități eficiente pentru obținerea de probe electronice, stabilind în același timp garanții puternice pentru a asigura un nivel ridicat de protecție a drepturilor persoanelor afectate.

Această nouă abordare este bazată pe noi instrumente, respectiv ordinele de păstrare, respectiv de divulgare a probelor electronice, tinzând la adaptarea mecanismelor de cooperare la era digitală, oferind autorităților judiciare instrumentele necesare pentru a contracara formele moderne de criminalitate.

2. Schimbări preconizate

Prin prezentul proiect de act normativ se instituie norme privind în principal desemnarea autorităților române competente (atât pentru emiterea, cât și pentru executarea ordinelor de păstrare, respectiv de divulgare a probelor electronice), a procedurilor de emitere, transmitere și executare a ordinelor, soluționarea căilor de atac formulate de persoanele ale căror date sunt solicitate, procedura în cazurile în care destinatarul nu se conformează ordinului, procedura de control jurisdicțional solicitată de furnizor în cazul unor obligații contradictorii, desemnarea autorităților centrale.

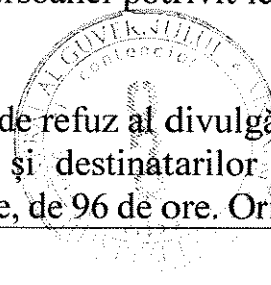
Ordinele europene de păstrare, respectiv de divulgare sunt reprezentate de actele procedurale întocmite de autoritatea judiciară română emitentă (ordonanță sau încheiere), vor putea fi emise atât din oficiu cât și la cererea procurorului, părților sau subiecților procesuali principali și vor fi transmise destinatarului și, după caz, autorității de executare însoțite de certificatele corespunzătoare. De asemenea, autorității române emitente îi revine obligația traducerii documentelor.

Transmiterea ordinelor precum și comunicările și consultările ulterioare au loc pe care directă.

Astfel, autoritățile române emitente sunt reprezentate, în funcție de faza procesului penal în care va fi emis ordinul de: procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală, în această fază, respectiv judecătorul competent în faza de cameră preliminară, judecată sau executare a unei pedepse sau măsuri privative de libertate de cel puțin patru luni, dispuse în urma unei proceduri penale, printr-o hotărâre care nu a fost pronunțată în lipsă, în cazurile în care persoana condamnată s-a sustras justiției.

Autoritățile române de executare, pentru ordinele europene de divulgare a probelor electronice emise în alte state membre ale Uniunii Europene în faza de urmărire penală sunt parchetele competente material, teritorial și după calitatea persoanei potrivit legii române, iar în faza de judecată sau de punere în executare a unor pedepse, autoritățile de executare sunt instanțele de judecată competente material, teritorial și după calitatea persoanei potrivit legii române.

În cazul în care autoritățile de executare vor identifica vreun motiv de refuz al divulgării datelor, această împrejurare va fi comunicată autorităților emitente și destinatarilor cu celeritate, în termen de maximum 10 zile sau, după caz, în situații urgente, de 96 de ore. Orice

refuz va fi precedat de consultări cu autoritatea emitentă, pe cale directă, cu posibilitatea soluționării dificultăților cu asistența autorităților centrale.

Desemnarea autorităților centrale urmează soluția adoptată prin Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, competența exercitării atribuțiilor de autoritate centrală este împărțită între Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin structurile de specialitate, și Ministerul Justiției, fiind atrasă de faza procesuală în cursul căreia sunt emise ordinele de păstrare, respectiv de divulgare a probelor electronice.

Legea prevede o cale de atac specială aflată la dispoziția persoanei a cărei date sunt solicitate, respectiv formularea unei contestații care să fie soluționată pe calea unei proceduri caracterizată de celeritate. Competența de soluționare aparține judecătorului de drepturi și libertăți, judecătorului de cameră preliminară sau instanței superioare ierarhic.

De asemenea, în mod similar este reglementată procedura de control jurisdicțional în ipoteza în care destinatarul ordinului de divulgare solicită respectiva procedură de control.

Nu mai puțin, va fi reglementată posibilitatea sancționării destinatarului care nu se conformează unui ordin european de păstrare sau divulgare a probelor electronice fără a oferi motive acceptate de autoritatea emitentă și fără ca autoritatea de executare să fi invocat vreun motiv de refuz. În aceste cazuri, va fi aplicată o amendă judiciară, destinatarul urmând a avea posibilitatea de a depune obiecțiuni. Cuantumul amenzii va fi cuprins între 100.000 lei și 2% din cifra de afaceri anuală înregistrată de furnizorul de servicii la nivel mondial în exercițiul financiar precedent. Odată aplicată amenda, devin aplicabile dispozițiile art. 284 din Codul de procedură penală.

De asemenea, sunt incluse dispoziții tranzitorii, conform cărora cererile formulate anterior intrării în vigoare a legii se soluționează potrivit procedurii prevăzute de actele normative interne și internaționale în vigoare la data primirii cererii.

Dispozițiile prezentului proiect de act normativ se completează cu cele ale Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

3. Alte informații

Nu este cazul

Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

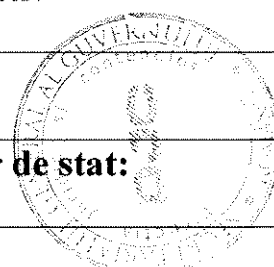
1. Impact macro-economic

Nu este cazul.

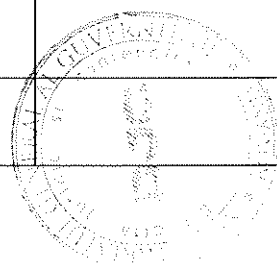
1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat:

Nu este cazul.

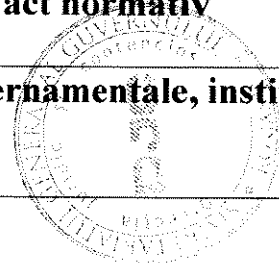
2. Impact asupra mediului de afaceri

Nu este cazul.						
2¹.Impactul asupra sarcinilor administrative						
Nu este cazul.						
2².Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii						
Nu este cazul.						
3. Impact social						
Nu este cazul.						
4. Impact asupra mediului						
Proiectul de act normativ nu are impact negativ asupra mediului.						
5. Alte informații						
Nu sunt						
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) Proiectul de act normativ nu are impact asupra bugetului general consolidat.						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. impozit pe profit						
ii. impozit pe venit						
b) bugete locale						
i. impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i. cheltuieli de personal						
ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						

5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații Nu sunt	Prezentul proiect de act normativ nu prezintă impact financiar asupra bugetului general consolidat.					
Secțiunea a 5-a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ):						
1¹. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare:						
3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare Proiectul de act normativ creează cadrul normativ pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2023/1543 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și ordinele europene de păstrare a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepselor privative de libertate în urma unor proceduri penale (în continuare Regulamentul)						
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente, făcându-se referire la un anume acord, o anume rezoluție sau recomandare internațională ori la alt document al unei organizații internaționale:						
6. Alte informații Nu sunt.						
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ						
1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Nu este cazul						

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ Nu este cazul
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Nu este cazul
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ a fost avizat de Consiliul Legislativ prin avizul nr. 327/2026.
6. Alte informații Au fost efectuate consultări cu practicienii (DIICOT, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție). De asemenea, actul normativ a fost pus în procedura de transparență decizională.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice
3. Alte informații Nu sunt
Secțiunea a 8-a Măsurile de implementare
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente
2. Alte informații

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege pentru stabilirea unor măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2023/1543 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 2023 privind ordinele europene de divulgare a probelor electronice și ordinele europene de păstrare a probelor electronice în cadrul procedurilor penale și pentru executarea pedepselor privative de libertate în urma unor proceduri penale, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

MIHAIL GAVRIL BOLOJAN

